

Evert de Cock

Tussen Harley Davidson en MacAdventure

Amerika ontrafeld in American Adventures

Hoe presenteert je gedurende een festival van slechts twee weken een land dat zo groot is en zoveel mogelijkheden biedt? Door je te beperken tot één aspect, namelijk de Amerikaanse visie op het westers erfgoed. Beperken betekent kracht en zwakte tegelijk, een legering waaruit doorgaans een goed bruikbaar product ontstaat. Zo ook met *American Adventures*. Geheel in stijl wordt flink wat spektakel van stal gehaald. Niet alleen figuurlijk, maar ook letterlijk, want er worden heel wat grote namen overgevoerd: sopraan Sylvia McNair, pianist/componist Philip Glass, dirigent Leonard Slatkin, trompettist Wynton Marsalis en het Kronos Kwartet. De gekozen componisten geven een goed beeld van de muzikaal-artistieke output van The States in de twintigste eeuw. Naast zeer recente composities van de 'oudgedienden' Elliott Carter (vorig jaar vierde hij zijn negentigste verjaardag) en Charles Wuorinen zal er ouder werk te horen zijn van onder meer Charles Ives, Aaron Copland, Leonard Bernstein en Morton Feldman. Aan twee, in beginsel typisch Amerikaanse stromingen binnen de twintigste-eeuwse muziek wordt ruim aandacht geschonken: de jazz en de minimal music. Niet alleen zal werk uitgevoerd worden van George Gershwin, ook zal een uitgebreide hommage gebracht worden aan Duke Ellington. Maar liefst drie grootmeesters van de minimal music zullen aan bod komen: Philip Glass (hij zal eigen werk uitvoeren), Steve Reich (het Kronos Kwartet zal een nieuw werk in première brengen) en John Adams (het Koninklijk Concertgebouworkest zal diens *Slonimsky's Earbox* uitvoeren). En alsof dit alles nog niet genoeg is (het is en blijft tenslotte Amerika), komt het Asko Ensemble met een avondvullend concert rond Frank Zappa.

Wat maakt Amerikaanse muziek tot Amerikaanse muziek, en waarin verschilt deze van Europese muziek? Het land is van oudsher een enorme sociaal-culturele smeltkroes. De invloeden van buitenaf

Van 22 juni tot en met 4 juli vindt het festival *American Adventures* plaats. Rode draad is 'vrijheid en onafhankelijkheid', woorden die in de Nieuwe Wereld van oudsher hoog in het vaandel staan. In de flyer, die al enkele maanden in omloop is, staat onder meer dat 'het een spannend festival' belooft te worden, 'geheel gewijd aan opzienbarende, onvermoede maar ook bekende en geliefde aspecten van de muziek en cultuur uit The States, het land van de onbegrensde mogelijkheden'.

overschaduwden in eerste instantie de zogenaamde 'native music', de muziek van de autochtone indianen. En wat er van buitenaf kwam is zo'n beetje representatief voor de rest van de wereld: Azië, Afrika, Latijns-Amerika en Europa.

Toen men in het Europa van de zestiende eeuw begon te begrijpen dat de aarde rond was, bedacht men dat wat rechtsom kon ook linksom zou moeten

kunnen, zonder daarbij van de aarde te storten. De weg naar het zo rijke verre Oosten was lang en niet zonder gevaar. En omdat het Suezkanaal nog niet op de kaart stond, moest men helemaal de zuidpunt van Afrika rondom de Indische Oceaan te kunnen bereiken. Dus dan maar westwaarts getogen. Na Christopher Columbus, die in 1492 Cuba en Haïti wist te bereiken, was het Giovanni Caboto, een Florentijn in Engelse dienst, die in 1497 het Noord-Amerikaanse continent ontdekte. De ontgoocheling kwam in 1513 toen de Spanjaard Balbao, na de lengte van het huidige Panama te zijn overgestoken, de Grote Oceaan aanschouwde. Deze plas bleek een stuk groter dan de reeds overgestoken Atlantische Oceaan. De eerste tocht rond de wereld werd gemaakt in 1519-21 door Fernao de Magelheas, een Portugees in Spaanse dienst.

Terwijl driftig verder gezocht werd naar alternatieve zeeroutes naar het zo fel begeerde Indië, stortten met name de Spanjaarden, de Fransen, de Engelsen en de Nederlanders zich op de kolonisatie (en exploitatie) van deze nieuwe wereld. Al gauw bleek dat Giovanni Caboto in 1497 niet de eerste Europeaan was die Amerikaanse grond betrad. Rond het jaar 1000 was de Viking Leif Erikson, zoon van Erik de Rode, ontdekker van Groenland, op Amerikaanse kust geland. Omdat een permanente vestiging niet mogelijk bleek, raakte deze ontdekking in de vergetelheid. Wie deze episode uit de geschiedenis nog eens met een knipoog wil bezien, moet beslist *Asterix en de Grote Oversteek* ter hand nemen.

Eerste mijlpaal

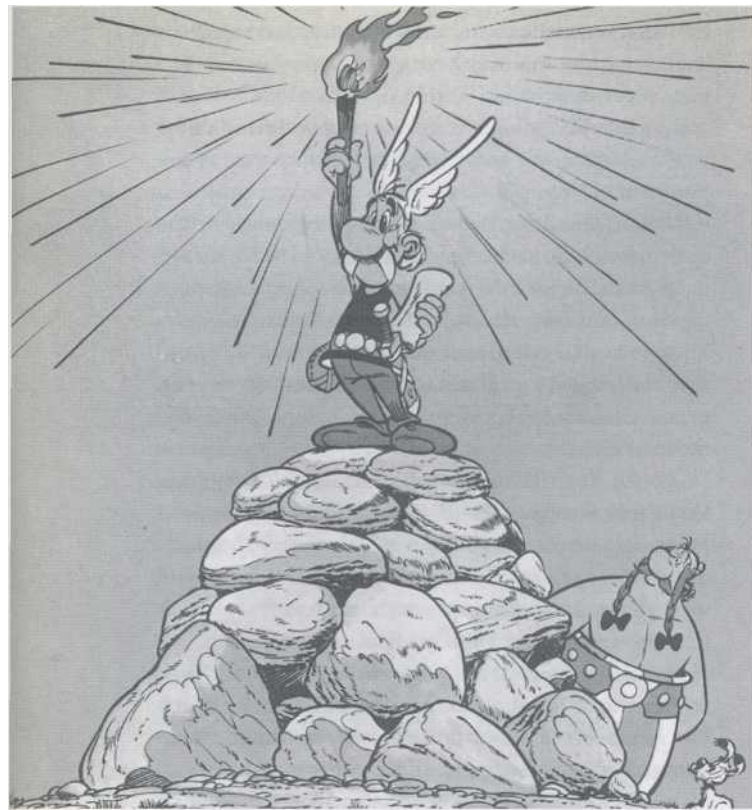
De cultuur in dit deel van de wereld, waarvan men op dat moment bij lange na de grootte niet kon overzien, was dus minstens even oud als die in 'ons' deel

van de wereld. De eerste Engelse kolonie werd gesticht in 1607: Jamestown in het huidige Virginia. 105 Engelse mannen werden op initiatief van de in Londen zetelende Virginia Compagnie 'eropuit gestuurd' (de zeereis duurde achttien maanden!) om handel te drijven, nederzettingen te stichten en door het prediken van het Evangelie de inboorlingen uit de klauwen van de Duivel te redden.

De eerste mijlpaal werd bereikt in 1620 met de oprichting van de Plymouth Plantation. De *Kroniek der Mensheid* meldt hierover het volgende: 'Op 16 december heeft een groep dissidente Engelse puriteinen, de Pilgrim Fathers, die zich enkele weken geleden heeft ingescheept en koers gezet naar Amerika, voet aan wal gezet in het huidige New England, waar zij de kolonie New Plymouth heeft gesticht. De uitputtende tocht in het schip *The Mayflower* heeft aan één passagier het leven gekost. De grondslag van het bestuur van de ruim honderd zielen tellende nederzetting wordt gevormd door een verdrag, het *Mayflower Compact*, dat door eenenveertig mannelijke kolonisten is ondertekend. De Pilgrim Fathers vinden dat de Reformatie onvoldoende is doorgevoerd in de Engelse kerk. Zo zijn er naar hun mening nog te veel Roomse sporen achtergebleven in liturgie en reformatie. De groep vluchtte in 1608 naar Holland waar zij in eerste instantie de gewenste vrijheid van godsdienst vond. Na afloop van het Twaalfjarig Bestand (augustus 1621) kiezen zij mede door de dreiging van de Spaanse Inquisitie eieren voor hun geld en gaan het grote avontuur aan.' Het jaar 1620 wordt door muziekhistorici doorgaans beschouwd als het begin van de ontwikkeling van de Amerikaanse kunstmuziek. De reden is even simpel als banaal. De Pilgrim Fathers, goed calvinist als ze waren, geloofden dat het ongeleid zingen van

Asterix en de Grote Oversteek

Asterix en de Grote Oversteek

Psalmen de enige en juiste manier was om in de kerk te musiceren. Dat deze stellingname op papier zeer consequent werd doorgevoerd, moge blijken uit het feit dat historici meer dan honderd jaar in de veronderstelling hebben geleefd dat het puriteinse gezag alle instrumenten behalve trompet, trommel en mondharp had verboden. Niets is minder waar. Tijdens de vele en vaak uitbundige feesten werd er lustig op los gemusiceerd en gedanst, waarbij de folkloristische 'roots' uit het land van herkomst overduidelijk aanwezig bleven. Luisteren we nu naar de voor Amerika zo kenmerkende volksmuziek en de daaruit voortgekomen country, dan zijn de invloeden uit Engeland, Schotland en Ierland nog duidelijk voelbaar. Met de cd *New Britain* heeft The Boston Camerata onder leiding van Joel Cohen een schitterend document afgeleverd, waarop de roots van de Amerikaanse volksmuziek duidelijk aan het licht worden gebracht. Naast de aloude Latijnse kerkgezangen en liederen van Franse bodem wordt ruim aandacht besteed aan ballades en verhalende liederen uit Engeland en Schotland. De cd sluit af met een vijftal meerstemmige stukken, verzameld onder de naam The Social Harp.

Eigen traditie

Gedurende de zeventiende en achttiende eeuw speelde de muziek van de autochtone bevolking, de Indianen, geen rol van betekenis in de ontwikkeling van de kunstmuziek van de Verenigde Staten. De muziek van de in groten getale aangevoerde zwarte slaven werd gezien als curiositeit, zo iets als een felgekleurd lintje op zondag in het haar. Toch wijst dat felgekleurde lintje de weg naar een muzikale ontwikkeling die grote gevolgen zou hebben, en pas veel later door Europa gevolgd zou worden.

Het is een bekend gegeven dat vaderlanders in den vreemde veel behoudender zijn dan de achterblijvers. De eigen traditie is het enige houvast dat overblijft in een land waar je volledig op jezelf bent aangewezen. Zoete herinneringen, vertrouwde liedjes maken het leven dragelijk als de horizon nog ver is. De Indianen en de kolonisten hadden weinig met elkaar op, ze betwistten eikaars land en begrepen eikaars taal en cultuur niet. Voeg daarbij het gegeven dat veel van de eerste kolonisten, voor de keus werden gesteld ofwel in Europa in een cel weg te kwijnen ofwel met lotgenoten aan de overkant van de oceaan een nieuw bestaan op te bouwen. Het was een rauw en tamelijk ongecivileerd volk wat de Nieuwe Wereld overspoelde. Met Indianen werd vooral oorlog gevoerd en voor de rest werden ze genegeerd. Met de slaven lag het anders. Onder mensonterende omstandigheden werden ze van Centraal-Afrika naar Amerika verscheept om vervolgens onder nog veel mensonterendere omstandigheden voor de blanken te moeten werken. Hun enig houvast onder deze barre omstandigheden was hun traditie, vooral hun muziek. Er werd heel wat afgezongen tijdens het werk op de plantages, en omdat het geen onrust veroorzaakte, werd het door de blanken toegestaan. Hoewel de slaven in tegenstelling tot de Indianen heel dicht bij de blanken leefden, hadden ze totaal geen rechten.

Behalve het koloniseren en exploiteren van de Nieuwe Wereld had de blanke nog een opdracht: het uitdragen van het Evangelie. En dus moesten ook de slaven eraan geloven. Voor het eerst liet het westerse superioriteitsgevoel een steekje vallen. Deze zwarte mensen zonder rechten zagen in de stijve God van de blanke een swingende *Lord*, en wisten het beste van twee werelden te verenigen. Het onvoorwaardelijke geloof in de Heilige Drie-eenheid werd gecombineerd met de vanzelfsprekende muzikaliteit van de Afrikaan, en de blanke zag dat het goed was. Waar de blanke nog volledig vastgeroest zat aan een traditie

van eeuwen terug, bleek de zwarte in staat tot een zuivere cross-over en zette daarmee een volstrekt nieuwe muziekstijl neer.

Gospel, soul en jazz hebben inmiddels hun bijdrage aan de twintigste eeuw geleverd, niet alleen in muzikaal maar ook in sociaal opzicht. Na de kolonisatie van Amerika en de proclamatie van de United States (Fourth of July 1776) is de jazz misschien wel het grootste Amerikaanse avontuur geweest (op een gemiddelde afstand van 384.400 km gevolgd door de in remise geëindigde ruimte race met de Russen).

The American Dream

Na het beëindigen van de Burgeroorlog (1861-65), beginnen de Verenigde Staten zich in snel tempo te ontwikkelen tot een economische en militaire mogendheid waar niet mee te spotten valt. Het Europese superioriteitsgevoel van weleer dat de Afrikaan tot slaaf maakte en dat Indianen tot barbaarse inboorlingen bombardeerde, wordt langzaam uitvergroot tot bovenmenselijke proporties. Mede door de politieke stabiliteit begint zich aan de horizon van dit grote land iets af te tekenen dat benoemd zou kunnen worden als The American Way of Life, of The American Dream.

In de loop van de negentiende eeuw zijn de meeste kustlijnen van de wereld in kaart gebracht en zijn Europeanen, en ook Amerikanen, overal te vinden, ook op plaatsen waar ze eigenlijk niets te zoeken

hebben. Vervoer en communicatie worden steeds sneller en het is dan ook niet verwonderlijk dat de mythe van de Nieuwe Wereld zich over de aardbol verspreidt. Niet alleen avonturiers wagen de overstek, maar ook wetenschappers, schrijvers en componisten brengen vanuit Europa bezoeken aan Amerika. Vanaf 1848, als Europa overspoeld wordt door revoluties, komen met name veel Duitse musici naar Amerika, waardoor orkesten als paddestoelen uit de grond schieten. John Knowles Paine (1839-1906) was de eerste Professor of Music aan de Harvard University, en zette daarmee de traditie van een gedegen muziekvakonderwijs aan de Amerikaanse universiteiten.

De eerste Amerikaanse componist die ook buiten de Verenigde Staten bekendheid verwierf, was Louis Moreau Gottschalk (1829-1869). De door Chopin omschreven 'King of pianists' deed enkele min of meer geslaagde pogingen om de westerse romantiek te combineren met Afro-Amerikaanse invloeden. *Bamboula* (gebaseerd op Negro Songs), *Ballade Créole* en *Chanson Nègre* zijn enkele voorbeelden. Pas vijftig jaar later werd door Antonin Dvorak de draad weer opgepakt die Gottschalk had laten liggen. Dvorak verbleef gedurende driejaar (1892-1895) in New York, waar hij een uiterst zinvolle discussie op gang bracht over de identiteit van de Amerikaanse muziek. Dvorak betoonde zich een voorstander van het bewuste gebruik van typisch Amerikaanse elementen,

Raamtrommels bespeeld door Crow Indianen

zoals de (oorspronkelijk uit Europa afkomstige) volksmuziek en muziek van Indianen en Afro-Amerikanen. Als voorbeeld noemde hij de liederen van Stephen Foster (1826-1864), ook wel *Ethiopian Melodies* genoemd. Onder deze liederen vinden we succesnummers als *My old Kentucky Home, Oh! Susanna* en *Old Black Joe*. In zijn negende symfonie *Uit de Nieuwe Wereld* (1893), verwerkte Dvorak bewust alle mogelijke invloeden van Amerikaanse muziek. In het tweede deel beschrijft hij de begrafenis van een Indiaanse vrouw. Op het moment dat haar ziel ten hemel stijgt, dwalen zijn gedachten even af naar zijn vaderland ... Zoals wel vaker gebeurt, was het ook nu weer een buitenstaander die uiteindelijk het sein veilig gaf.

Edward MacDowell (1860-1908) ging nog een stapje verder. Hij poneerde de stelling dat de toegevoegde invloeden ook daadwerkelijk deel moeten uitmaken van het erfgoed van de componist. MacDowell, die aanvankelijk studeerde bij Paine, voltooide zijn studie in Duitsland. In zijn orkestsuite *Indian* (1895) en *Woodland Sketches* ('from an Indian lodge') verwerkte MacDowell ideeën van Indianen, maar in veel van zijn werken, waaronder zijn vierde pianosonate *Keltic*, klinken zijn Keltische roots door.

MacDowell behoort met onder andere George Chadwick (1854-1931) en Charles Martin Loeffler (1861-1935) tot de eerste generatie Amerikaanse componisten. De tweede generatie, die evenals de eerste voor het grootste deel een opleiding in Europa kreeg, vermeldt namen als Charles Wakefield Cadman (1881-1946), Arthur Farwell (1872-1952) en Charles Griffes (1884-1920). Griffes gaf in zijn *Roman Sketches* voor piano (1915/16) een Amerikaanse interpretatie van het Frans impressionisme en liet in *Dome of Kubla Kahn* (1912) een onmiskenbare Aziatische sfeer doorklinken. Op het label Marco Polo verschenen twee cd's geheel gewijd aan pianomuziek van bovengenoemde componisten, de zogenaamde American Indianists.

Reeks van tegenstellingen

Ondanks de doorgaans Europese opleiding liet de typisch Amerikaanse muziek meer en meer van zich horen. De steeds sterker wordende invloed van de Afro-Amerikanen werd merkbaar in de ragtime, muziek geschreven en uitgevoerd door componisten van Afro-Amerikaanse afkomst. Wellicht de bekendste ragtime-componist was Scottjoplin (1868-1917), die naast *Entertainer* en *Maple Leaf Rag* een heuse opera schreef: *Treemonisha* (1911).

Rond 1910 raakte de ontwikkeling van een eigen Amerikaanse muziekstijl een beetje in het slop door een reeks van tegenstellingen. Enerzijds speelde een uit de negentiende eeuw overgenomen schisma tussen een burgerlijk-academische ('genteel') en nationaal-populaire ('vernacular') muziekstijl. Anderzijds speelde een conflict, dat zijn weerslag vond in alle kunstdisciplines, tussen de 'conceptuele' en 'muzikale' Amerikanisten. De 'conceptuelen' predikten in navolging van classicisten als Paine en Chadwick verregaande Europese invloeden als stijlideaal. Zij waren van mening dat een componist opgeleid diende te worden in een academisch milieu, en de dooide conceptuelen geïntroduceerde 'composer in residence' is een karakteristiek gegeven van de Amerikaanse muziekcultuur geworden.

De 'muzikalen' zagen zichzelf veel meer als volgers van de ideeën van Antonin Dvorak, die in zijn Negende symfonie een lans brak voor de culturele invloeden van eigen bodem. MacDowell en Farwell grepen in hun werken niet alleen terug op 'native music', maar verwerkten ook de oorspronkelijk uit Europa afkomstige Amerikaanse volksmuziek. En dat is nou typisch Amerikaans: alles kan en mag, zolang het maar een Amerikaans sausje heeft.

De eerste componist die bovengenoemde impasse doorbroken heeft, is Charles Ives (1874-1954). Hoewel Ives het leeuwendeel van zijn oeuvre vóór 1918 componeerde, en dus een generatiegenoot is van Chadman, is zijn muziek kenmerkend voor de volgende generaties. Ives wist op ingenieuze wijze couleur locale te vermengen met een eigentijds idioom waarin polyritmiek en polytonaliteit meer regel dan uitzondering is. Het resultaat is een volstrekt nieuwe klankwereld waarin op treffende wijze de polymorfe American Way of Life tot uitdrukking komt, zowel in de intimiteit van liederen en kamermuziek als in de massaliteit van grote orkestwerken. Ives is de oudste componist die zal klinken op het festival, en daarmee geeft American Adventures tevens een visitekaartje af. Alle werken die tijdens dit festival zullen klinken, zijn geschreven na 1903, het jaar waarin Ives *Three Places in New England* (ook bekend als *Orchestral Set nr. 1*) componeerde.

Waar Ives zich concentreerde op de typische sound van de Amerikaanse brass bands, richtte Aaron Copland (1900-1990) zijn speciale aandacht op de Amerikaanse volksmuziek. Dit maal niet *Billy the Kid* of *Rodeo*, met het immer amusante Hoedown, maar *Appalachian Spring* en *Fanfare for the Common Man*. Het meer conceptuele Amerika is te horen in het

werk van onder meer Elliott Carter en Charles Wuorinen. Elliott Carter is zijn lange carrière trouw gebleven aan de strenge, aan het serialisme verwante compositieprincipes uit het Europa van de jaren vijftig. Ook Charles Wuorinen schrijft, in navolging van Milton Babbitt, doorgaans in een strenge seriële traditie, maar laat zo nu en dan ruimte voor de traditie van zijn vaderland, zoals in *Blue Bambula*. De Oostkust, en met name New York, is goed vertegenwoordigd op dit festival.

Stroomversnelling

De Tweede Wereldoorlog liet in de VS minder diepe wonden na dan in Europa, waar de hele sociale en culturele infrastructuur opnieuw moest worden opgebouwd. Veel kunstenaars, onder wie musici en componisten, waren in de jaren dertig naar de VS gevlucht om uit handen van de nazi's te blijven. Hierdoor kwamen de ontwikkelingen die zich begin jaren twintig hadden aangekondigd, in een stroomversnelling. Beginjaren vijftig ontstond in New York rond John Cage (1912-1992), Morton Feldman (1926-1987), Earl Brown (1926) en Christian Wolff (1934) de zogenaamde New York School. Aleatoriek (toevalsmuziek) en *Stille '433''* van John Cage, (1952) waren twee van de belangrijkste handelsmerken van deze groep. Cage breidde het klankspectrum van de traditionele piano uit door het instrument te

'prepareren', de snaren te voorzien van gummetjes, schroeven en papertjes. Men kan zich voorstellen dat de traditioneel georiënteerde docenten en critici zich ernstig zorgen begonnen te maken omtrent het behoud van hun erfgoed. Tijdens dit festival zal de New York School vertegenwoordigd worden door twee werken van Morton Feldman: *String Quartet and Orchestra* en *For Philip Guston*, een werk dat geïnspireerd is op werk van beeldend kunstenaar Guston. Een van de kenmerken van de New York School was de hechte band met de beeldende kunst van dat moment. Het Asko Ensemble zal dit werk uitvoeren in het Stedelijk Museum tussen de schilderijen van Philip Guston.

Amerika is een land van tegenstellingen. Niet alleen de tegenstelling zwart-wit, niet zelden synoniem met de tegenstelling Noord-Zuid, maar ook de tegenstelling Oost-West heeft duidelijk zijn sporen nagelaten in de culturele ontwikkeling van de VS. Nog steeds klinkt de muziek van de intellectuele oostkust (New York) anders dan die van de flamboyante westkust (San Francisco).

Zowel aan de oostkust als aan de westkust steekt in de eerste helft van de jaren zestig het minimalisme de kop op, een stroming ontstaan uit de nog prille elektronische muziek. ' Steve Reich (1936), Philip Glass (1937) en Terry Riley (1935) worden gerekend tot pioniers en belangrijkste vertegenwoordigers van het Amerikaanse minimalisme, waartoe ook John Adams behoort (1947). Harry Partch (1901-1974) is met zijn verregaande experimenten met instrumenten en microtonen de meest onconventionele componist van dit festival. Zijn muziek heeft een enorme invloed uitgeoefend op volgende generaties. Frank Zappa, ook een westcoaster, is ongetwijfeld de meest veelzijdige en bizarre componist die gedurende American Adventures te horen zal zijn.

De muzikale ontwikkeling die in American Adventures wordt geschetst, begint bij Charles Ives en eindigt bij Harry Partch. De muziek die zich tussen deze radicalen bevindt kunnen we omschrijven met slechts een woord: eclecticisme, het streven om uit denkvormen, werkwijzen, stijlen of motieven het beste te kiezen. Een van de mooiste voorbeelden van Amerikaans eclecticisme is de muziek van Leonard Bernstein (1918-1990), wiens *Candide Ouverture* (1956) en *Divertimento* (1954) uitgevoerd zullen worden.

Multimediale opera

Niet alleen het Concertgebouw zal gedurende Ameri-

Philip Guston, Zonder titel (1958)

can Adventures in het teken staan van Amerika, ook diverse andere culturele instellingen zullen hun medewerking verlenen. Naast de concerten in het Concertgebouw met muziek van Gershwin en Ellington zullen ook Bimhuis en Filmmuseum aandacht aan Amerikaanse jazz schenken met respectievelijk concerten en unieke films. Op film zullen grootheden te zien en te horen zijn als Duke Ellington, John Coltrane en Thelonious Monk. Het Tropeninstituut kijkt een beetje over de grens en zal een programma presenteren met salsa van Puerto Rico tot New York, terwijl de Melkweg een poging zal doen om het beeld van Amerika te ontrafelen. Poptempel Paradiso zal twee weken het toneel worden voor gevarieerde Amerikaanse kunst, en in de Beurs van Berlage zal een overzichtstentoonstelling te zien zijn van het werk van architect Frank Lloyd Wright. Hij wist als geen ander moderne architectuur te vermengen met het meso-Amerikaanse erfgoed. Het John Adams Instituut, het podium voor Amerikaanse literatuur, kunst en wetenschap, zal onder meer een podium zijn voor lezingen en inleidingen op concerten. En alsof het allemaal nog steeds niet genoeg is zal Theater Carré de Europese première brengen van *Moby Dick and Other Stories*, een multimediale opera van de New Yorkse avant-garde-kunstenaar Laurie Anderson. Eveneens in Carré een voorstelling van de Hubbard Street Dance Chicago, een balletgezelschap dat op onnavolgbare wijze moderne dans combineert met jazz en klassiek ballet.

Wat te doen als je 'onwijs kickt' op een mooie motorfiets en helemaal niets op hebt met muziek, kunst, performance en al helemaal niet met ballet? Dan is er helemaal niets aan de hand, want gedurende American Adventures zal de hele stad vergeven zijn van Harley-Davidsons, sinds de film *Easy Rider* het symbool voor vrijheid en onafhankelijkheid. En McDonalds zal ongetwijfeld de MacAdventure in de aanbieding gooien: een medium size hamburger met een plakje licht belegen kaas, gegarneerd met Hollandse augurken en paar verraderlijke peperkorrels.

Op de drempel naar een nieuwe eeuw, met nog slechts één zonsverduistering te gaan, zal het deze zomer niet bij één avontuurtje blijven. Hoewel Amerika heel groot is, is de wereld toch nog net iets groter. Een heus World Adventures Festival, waarin oude en nieuwe culturen elkaar op ongedwongen wijze kunnen ontmoeten, zou een stad als Amsterdam niet misstaan. Overal in de wereld ontdekken jonge componisten, schrijvers en filmmakers, mede

dankzij veranderende politieke verhoudingen, de culturele erfenis van hun vaderland. Aan de vooravond van de eenentwintigste eeuw beseffen zij meer dan eens dat zij goud in handen hebben, een erfenis die veel meer waard is dan welke valuta ook.

Noten

1. *New Britain* door The Boston Camerata onder leiding van Joel Cohen (Erato 2292-45474-2).
2. *The American Indianists*, twee losse cd's met pianocomposities van onder andere Charles Wakefield Cadman, Edward MacDowell en Arthur Farewell gespeeld door Dario Müller, Marco Polo 8.223715 & 8.223738.
3. Omdat tijdens American Adventures geen aandacht wordt besteedt aan elektronische composities, blijft dit uiterst boeiende aspect van de Amerikaanse muziek verder buiten beschouwing.

De historische feiten in dit artikel zijn ontleend aan het lemma 'Vereinigde Staten von Amerika' uit de *Neue MGG*, Barenreiter Metzler, Kassei, 1998, Sachteil IX, blz 1355-1382c.